

РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ІВАНА ОГІЄНКА

Зроблена спроба систематизації і періодизації редакційно-видавничої діяльності Івана Огієнка.

Кожного року десятками нових розвідок збагачується історіографія огієнкознавства. Проте до вичерпного пізнання постаті з ряду української еліти, її цінної багатогранної творчої спадщини належить пройти тривалий шлях не одному поколінню його нащадків.

Не є виключенням і, можливо, найбільш досліджена нині проблема: "Іван Огієнко і видавнича справа", яка потребує при широкому застосуванні типолого-класифікаційного, структурно-функціонального, книгознавчого, порівняльного та інших методів, подальших досліджень кожного з етапів цієї діяльності, визначених в поданій нами нижче структурно-логічній схемі.

Із 90 років свого життя 70 з перервами (1898–1967), з них 51 безпосередньо (1898–1900, 1907–1910, 1911–1912, 1919–1922, 1926–1939, 1941–1944, 1947–1967) І. Огієнко (митрополит Іларіон) присвятив видавничій справі та редакторській діяльності, ілюстрацією чого є складені нами структурно-логічні схеми.

Підготовчий період видавничо-редакційної діяльності Івана Огієнка (1897–1967)

Набуття редакторських навичок	Співробітництво в періодичних і неперіодичних виданнях	Організаційна робота	
<p><i>"Моя бібліотека"</i> Рукописний місячник військово-фельдшерської школи (1898-1900) (співредактор з Ю. Придворовим – Дем'яном Бедним) Київ</p> <p><i>"Записки УНТ в Києві"</i> (1907-1910) (коректор, перекладач, позаштатний редактор і відповідальний секретар) т. 1–6 Київ</p> <p>Редакційний комітет збірника студій, присвяченого 25-літтю наукової діяльності В. Перетця (1916-1917) Київ</p> <p>Редакційний комітет ювілейного збірника, присвяченого 10-літтю "Семинарія російської філології" 1917 Київ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сельский вестник (1897) С.-Петербург 2. Громадська думка (1906) Київ 3. Рада (1907-1914) Київ 4. Записки НТШ (1907-1939) Львів 5. Літературно-науковий вісник (1909-1933) Львів 6. Світло (1910-1914) Київ 7. Университетские известия (1912) Київ 8. Чтения в историческом обществе Нестора-летописца (1913) Київ 9. Летопись Екатеринославской ученой архивной комиссии (1913-1914) Екатеринослав 10. Епархиальные ведомости (1914-1917) Київ 11. Радомыслянин (1913-1916) Радомысль 12. Вільна українська школа (1917-1918) Київ 13. Освіта (1919-1920), Кам.-Подільський 14. Записки Кам'янець-Подільського державного українського університету (1919-1920) Кам.-Подільський 	<p><i>"Бібліотека дешевых словарей по русскому языку" И.И. Огиенка"</i> (автор-ініціатор, співзасновник) (1911-1912) т. 1-3 Київ</p> <p>Підкомісія з придбання для Української Академії Наук друкарні (1918) (членство) Київ</p> <p>Редакційна комісія з організації видавництва "Вісника Українського Народного університету" (1918) Київ</p> <p>Державна фінансова підтримка української періодики, послаблення цензури (1919-1920) Кам.-Подільський Ініціатор видання "Вісник Міністерства ісповідань УНР" чис. 1-4 (1919-1921) Кам.-Подільський, Тарнів</p>	<p>Оргкомітет виставки. Відділ паперової та друкарської справи (1913) (членство) Київ</p> <p>Комісія з організації діяльності друкарні (видавничої справи) УНТК (1918) (членство) Київ</p> <p>Організація видавництва КПДУУ (1919-1920) т. 1-5 Кам.-Подільський</p> <p>Організація автономного видавництва навчально-педагогічної літератури Міністерства народної освіти УНР з філіями в регіонах.</p> <p>Заснування інформаційного бюро МНО Співзасновник Головної книжкової палати УНР в м. Києві (1919) Київ, Вінниця, Кам.-Подільський</p>

Видавнича діяльність (1921–1967)

Засновник і редактор видавництва

"Українська автокефальна церква" (квітень 1921– квітень 1922), 28 випусків Тарнів
"Рідна мова" вип. 1 (січень–лютий 1922) Товмач

Співзасновник і редактор богословського журналу ("ЕЛПІΣ") (1926–1931) Варшава Головний редактор і видавець науково-популярного місячника "Рідна мова" (січень 1933 –вересень 1939) 81 число, 77 зошитів Видавець "Бібліотеки "Рідної мови" (1933 -1938) 8 томів у 10 числах Жовкля	Співвидавець (з Р. Смаль-Стоцьким) "Студії до української граматики" (1926–1932) 8 видань, Варшава Головний редактор і видавець науково-літературного місячника "Наша культура" (квітень 1935 –грудень 1937) 32 числа в 30 книгах Видавець "Бібліотеки "Нашої культури" (1936–1937) 16 видань Варшава, Львів	Співзасновник і співредактор науково-популярного літературного альманаху "Визволення України" (1932) чис. 1 Варшава-Берлін Започаткування видання 30-томової "Бібліотеки українознавства" т. 1-2 (1938) Жовкля
--	--	--

Організатор видавництва **"Українська друкарня"** 1940-1944 бл. 60 видань;
інформаційного бюлетня консисторії **"Звіdomлення з Холмсько-Підляської єпархії"** (березень 1942- червень 1944), 59 чисел. Співініціатор фундації і дописувач газети **"Холмська земля"** (1943-1944), Холм

ВИДАВНИЦТВО "НАША КУЛЬТУРА"

Лозанна – Швейцарія – Париж – Франція (1946 –1947) 6 видань

ВІННІПЕГ– КАНАДА (1947 –1967) бл. 50 видань

Видавець і редактор народного християнсько-го місячника "Слово істини" (листопад 1947– жовтень 1951) 48 чисел, 43 зошита "Бібліотека "Слова істини" 2 видання	Видавець і редактор науково-популярного місячника української культури "Наша культура" (листопад 1951– жовтень 1953) 24 числа, 21 зошит
--	---

Видавець і редактор місячника української богословської думки органу Українського наукового богословського товариства **"Віра й культура"** (листопад 1953 – грудень 1967) 162 числа, 148 зошитів
"Християнської бібліотеки" (1961–1966) 7 видань

Організовані Іваном Огієнком (митрополитом Іларіоном) видавництва випустили близько 200 брошур, книжок, збірників наукових та популярних праць (347 чисел, 319 зошитів і книг), п'ять журналів (причому до видання журналу "Наша культура" він звертався двічі, але концепції варшавського і вінніпезького видань мали певні відмінності). В них опубліковано сотні наукових розвідок редактора-видавця, провідних українських учених, поетів і прозаїків, відбито думку численних авторів, визначних діячів культури, освіти, пересічних дописувачів, подано тисячі повідомлень про життя українців на материзні, діаспорі, порушені питання українознавства, які нині можуть слугувати джерелом у створенні енциклопедії української культури, десятків рідномовних підручників і посібників. Зокрема, загальний обсяг лише журналу "Рідна мова" становить 154 друк. арк., а сумарний обсяг культурологічних і релігійно-просвітницьких часописів "Наша культура", "Слово істини", "Віра й культура" — понад 440 друк. арк. Пам'ятаючи про численні видання серії "Бібліотек", наголосимо, що праці І. Огієнка являють собою надзвичайно солідну збірку з історії культурного розвитку українського народу. Її пафос — у самовідданому служінні ідеї просвітництва. Він тим виразніший, що умови життя, наукової та творчої діяльності Івана Огієнка (митрополита Іларіона) були доволі складними, супроводжувалися матеріальними нестатками, які втім не принизили до буденності великої місії Просвітника. Особливість мецената, видавця і редактора — вірність свободі слова, абсолютна незалежність у тематичному й авторському виборі.

Насамкінець необхідно зазначити: Іван Огієнко (митрополит Іларіон) майже не відомий нам і як редактор. Сподіваємося, ця тема посяде чинне місце у молодих філологів та журналістів сьогодення.

Матеріал надійшов до редакції 6.11.2001 р.

Ляхоцкий В. П. Редакционно-издательская деятельность Ивана Огиенко.

Сделана попытка систематизации и периодизации редакционно-издательской деятельности Ивана Огиенко.

Lyakhotsky V. P. Editing and publishing activity of Ivan Ogiyenko.

The article is an attempt to present systematization and periodization of Ivan Ogiyenko's editing and publishing activity.